

Znáte to jméno?

Výročí regionálních osobností na měsíc

říjen 2024

Josef Pelnář

Městská knihovna Boženy Němcové Domažlice

Babka, Jan - zakladatel aeroklubu

* 29. 11. 1919

+ 28. 10. 1999

Místa působení: Staňkov (okr. Domažlice)

Literatura: Pavlík, Josef: Den otevřeného letiště. Staňkovsko, 2009, č. 85, s. 4.

Anotace: Předválečný člen Západočeského aeroklubu v Plzni, zakladatel letiště a aeroklubu ve Staňkově - v roce 1945. Za svou činnost oceněn jednou z nejvyšších poct mezinárodní letecké federace FAI - diplomem Paula Tissandiera za mimořádné celoživotní zásluhy o rozvoj letectví. Válečné nasazení prožil v Hamburku. Civilním povoláním učitel na Středním odborném učilišti v Domažlicích. - 25. výr. úmrtí

Batelka, Josef, Ing. arch., CSc. - architekt

* 22. 08. 1932 - Český Heršlák (okr. Český Krumlov)

+ 26. 10. 2014 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Malá encyklopedie výtvarných umělců a architektů západních Čech: 1945-1990, s. 159-160. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1990., Kdo je kdo v architektuře..., s. 21. Praha, Modrý jezdec 1993., Holý, J. P.: A tak přišla sedmdesátka. Domažlický deník, roč. 11, 2002, 16. 08., č. 190, s. 18., Frait, K.: Rýsovací prkno předznamenalo celý můj život architekta. Domažlický deník, roč. 21, 2012, 25. 02., č. 48, s. 4., Babor, J.: Zemřel architekt Josef Batelka. Domažlický deník, 2014, 06. 11., č. 260, s. 3, fot., Databáze autorit Národní knihovny ČR, heslo Batelka, Josef.

Anotace: Absolvent Vysoké školy architektury, promoval v roce 1957. Působil jako svobodný autorizovaný architekt, dlouholetý člen komise pro výstavbu MěÚ Domažlice, člen okresní rady Junáka. Autor projektů MKS, kina, banky a plaveckého bazénu v Domažlicích nebo smuteční síně v Klenčí pod Čerchovem. Aktivní byl také v kulturní oblasti - vystupoval s domažlickým ochotnickým divadlem, zpíval v pěveckém souboru Čerchovan, hrál na housle a učil hře na ně v hudební škole. - 10. výr. úmrtí

Bořek-Dohalský, Antonín, ThDr., Msgre. - kanovník

* 23. 10. 1889 - Přívozec (okr. Domažlice)
+ 03. 09. 1942 - Osvětim (Polsko)

Místa působení: Praha, Příbram, Domažlice, Osvětim (Polsko)

Literatura: Kümpel-Staňkovský, B.: Z osudů rodu Bořků-Dohalských z Dohalic. Plzeň: Vlastivědná knihovna Staňkovska, 1948., (jph): Dohalští. Pravda, roč. 65, 1984, 22. 09., č. 225, příloha, s. 8., (toš): Deska věnovaná Bořkům Dohalským. Domažlický deník, roč. 2, 1995, 09. 05., č. 107, s. 9., Hana, O.: Pamětní deska Bořků-Dohalských. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 09. 05., č. 107, s. 28., Homolová, M.: Kněz, který se vysmíval nacistům. Víkend Dnes, roč. 1, 2010, 28. 08., č. 35, s. 29, fot., Oppelt, R.: Tři bratři proti totalitě. Mladá fronta Dnes, 2020, 06. 02., č. 31, s. 5, fot.

Anotace: Bratr Františka a Zdeňka Dohalských. Teologické vzdělání absolvoval v Římě, vysvěcen byl roku 1912. Počátky kněžského působení jsou spjaty se západními Čechami. V roce 1924 je jmenován sekretářem a ceremoniářem, o čtyři roky později se stává čestným tajným komořím papeže Pia XI., následně arcibiskupským radou a kancléřem. Roku 1930 je jmenován metropolitním kanovníkem u sv. Víta. Za nacistické okupace se zapojil do odboje, pomáhal ukrývat a zásobovat jeho členy. Dne 5. června 1942 je zatčen a následně uvězněn v nacistickém koncentračním táboře v Osvětimi, kde byl umučen. Na oslavy výročí osvobození Domažlic americkou armádou byla 5. května 1995 jemu a jeho bratrům odhalena na Náměstí Míru pamětní deska. - 135. výr. narození

Císler, Jaroslav P. - administrátor

* 15. 10. 1919 - Nevolice (okr. Domažlice)
+ 18. 02. 1988 - Pacov (okr. Pelhřimov)

Místa působení: Domažlice, Všeruby (okr. Domažlice), Pacov (okr. Pelhřimov)

Literatura: Domažlický deník, roč. 1, 1994, 13. 10., č. 129, s. 10., Petrašovský, A.: Kostelní zdi vyprávějí, s. 76-77. Radonice: Domažlický dějepis, z.s., 2019.

Anotace: Absolvent domažlického gymnázia, žák arciděkana Václava Antonyho. Na kněze vysvěcen 2. prosince 1945 v Českých Budějovicích. V roce 1946 kaplanem domažlického arciděkanství, o rok později veden jako administrátor ve Všerubech. Zde se po nástupu komunistického režimu zapojil do převádění osob prchajících přes hranice. Zatčen a odsouzen k odnětí svobody na tři roky a peněžité pokutě. Po propuštění nastoupil v roce 1953 jako farář do Pacova na Pelhřimovsku, kde úřadoval až do své smrti. Pochován je na domažlickém hřbitově. - 105. výr. narození

Coudenhove-Kalergi, Heinrich von, PhDr. - diplomat

* 12. 10. 1859 - Vídeň (Rakousko)
+ 14. 05. 1906 - Poběžovice (okr. Domažlice)

Místa působení: Athény (Řecko), Rio de Janeiro (Brazílie), Istanbul (Turecko), Japonsko, Poběžovice (okr. Domažlice)

Literatura: Internetová encyklopedie Wikipedia, heslo: Heinrich von Coudenhove-Kalergi (v angličtině)., Internetové stránky Jihočeské vědecké knihovny věnované šumavské německé literatuře, heslo: Heinrich von Coudenhove-Kalergi., Molnárová, J.: Heinrich Coudenhove-Kalergi - 115 let od smrti. Poběžovicko, 2021, duben, č. 4, s. 1, 3, fot.

Anotace: Narozen roku 1859 ve Vídni jako syn rakouského komořího Franze Karla Coudenhoveho a Marie von Kalergi, šlechtičny pocházející ze starobylého řeckého rodu. Působil jako rakousko-uherský diplomat, a to na nejrůznějších místech, včetně Athén, Rio de Janeira nebo dnešního Istanbulu. V Japonsku, kde zastával funkci správce velvyslanectví, se oženil s Micuko Aoyama - dcerou bohatého obchodníka. V polovině devadesátých let 19. století rodina přesídlila na rodový zámek v Poběžovicích (Ronšperku). Zde také vzniklo jediné dochované významnější dílo z pera hraběte Heinricha, které pojednává o podstatě antisemitismu (v originále Das Wesen des Antisemitismus). Na základě této knihy pak obdržel na pražské univerzitě titul doktora filozofie. V Poběžovicích setrval Heinrich až do roku 1906, kdy zde (snad v důsledku přepracování a asketického způsobu života) umírá.
- 165. výr. narození

Fišer, Jiří - dělník

* 12. 10. 1909 - Neuměř (dříve okr. Domažlice, nyní okr. Plzeň-jih)
+ 27. 06. 1944 - Drážďany (Německo)

Místa působení: Plzeň, Domažlicko

Literatura: Internetová databáze Evidence válečných hrobů na stránkách Ministerstva obrany ČR, heslo Jiří Fišer.

Anotace: Narozen v obci Neuměř na Domažlicku, zaměstnán jako dělník v plzeňských Škodových závodech. Zatčen 6. května 1943, popraven nacisty na konci června roku 1944 v Drážďanech. Jeho jméno je uvedeno na pomníku obětem 1. a 2. světové války v centru obce Dolní Kamenice. - 115. výr. narození

Haničincová, Štěpánka - herečka

* 30. 09. 1931 - Kvičovice (dříve okr. Domažlice, nyní okr. Plzeň-jih)
+ 27. 10. 1999 - Praha (Hlavní město Praha)

Místa působení: Kvičovice (dříve okr. Domažlice, nyní okr. Plzeň-jih), Domažlice, Děčín, Praha

Literatura: Š. Haničincová náhle zemřela. Domažlický deník, roč. 8, 1999, 29. 10., č. 251, s. 1., Kohout, J.: Štěpánka se svým bratrem zpívala kvičovickým dětem. Domažlický deník, roč. 8, 1999, 30. 10., č. 253, s. 1, 2., Šebek, S.: V kvičovické školce vznikne expozice o tamní rodačce Štěpánce Haničincové. Týdeník Domažlicko, roč. 24, 2014, 12. 02., č. 6, s. 2, fot.

Anotace: Narodila se v Kvičovících na Domažlicku a po maturitě na obchodní akademii v Děčíně studovala dva roky herectví a dva roky dramaturgii na pražské DAMU. Od roku 1953 spolupracovala s Československou televizí a jako autorka a moderátorka pořadů pro děti a mládež se zapsala do paměti mnoha televizních diváků. V únoru 1999 se stala laureátkou televizní Dvorany slávy. Haničincovi v Kvičovících dlouho nebydleli, ale Štěpánka sem se svým bratrem jezdila často na prázdniny. Bydleli v malém domku v části, kde se říkalo Pod vrchem. Bratr zahynul po válce při neodborné manipulaci s municí.
- 25. výr. úmrtí

Holý, Matěj, MUDr. - lékař

* 09. 10. 1859 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ 26. 11. 1916 - Praha (Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha-Smíchov

Literatura: Holý, J. P.: Doktor Grobián byl zkušený internista a chirurg. Domažlický deník, roč. 3, 1996, 24. 09., č. 224, s. 12.

Anotace: Narodil se v č. 89 pod domažlickou bránou jako syn měšťanského řezníka Jana Holého. Působil v Praze na Smíchově jako doktor chudých. Byl známý pod přezdívkou "doktor Grobián" a stal se předlohou pro hrdinu stejnojmenné povídky Jaroslava Haška. Ve své tvorbě jej popsal i Karel Vika v díle Doktor nezdvořák. Zmiňuje se o něm i Hana Štěpánková v kronice Ke kořenům. Přátelil se s lékaři J. Thomayerem a J. Pelnářem. Je pochován na domažlickém hřbitově. - 165. výr. narození

Hrabík, Martin - politik

* 06. 10. 1904 - Vílov (okr. Klatovy)
+ 22. 10. 1992 - USA

Místa působení: Plzeň, Domažlicko, USA

Literatura: Valenta, V.: Martin Hrabík. Čes. dialog, roč. 2, 1992, č. 24, s. 20., Sysel, V.: Uložení ostatků M. Hrabíka. Domažlický deník, roč. 1, 1994, 02. 08., č. 67, s. 10., (toš): Raději emigraci než spolupráci. Domažlický deník, roč. 1, 1994, 09. 08., č. 73, s. 10., Kalendárium osobností západních Čech na rok 2002, s. 128. Plzeň: SVK, 2001.

Anotace: Předválečný funkcionář Agrární strany, za okupace vězněn nacisty. Po roce 1948 emigroval do USA, zde byl předsedou České národní rady v Clevelandu. Kalendárium osobností západních Čech na rok 2002 uvádí datum narození 6. března 1906.
- 120. výr. narození

Hubáček, Josef, mjr. - příslušník čsl. zahraniční armády

* 17. 10. 1909 - Kdyně (okr. Domažlice)
+ 09. 04. 1988 - Kdyně (okr. Domažlice)

Místa působení: Kdyně (okr. Domažlice), Klatovy, Francie, Velká Británie

Literatura: Vorlíček, J.: Mistr světa v letecké akrobacii byl ze Kdyně. Domažlický deník, roč. 8, 1999, 23. 10., č. 248, s. 15., Polák, V.: Žil v oblacích. Zpravodaj radnice Kdyně, 1999, č. 17, s. 9., Laštovka, V.: Josef Hubáček. Letci RAF z Domažlicka proti nacismu 1939-1945, s. 13-19. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2005., Internetová encyklopedie Wikipedia, heslo Josef Hubáček., Švec, D.: Josef Hubáček - letecký akrobat. Plzeňský deník, 2016, 03. 02., č. 28, s. 8, fot., Švec, D.: Za křídly...: válečné osudy letců z Plzeňského kraje bojujících v RAF. Daniel Švec vlastním nákladem, 2022, s. 248-254.

Anotace: Vyučil se ve kdyňských přádelnách, po základní vojenské službě nastoupil v roce 1930 do vojenské školy pro stíhací letce v Chebu. Spolu s Františkem Novákem a Petrem Širokým vytvořili Velkou trojku, krácející ve třicátých letech od jednoho mezinárodního úspěchu k druhému. Závodní kariéra vyvrcholila získáním titulu mistra světa v akrobatickém létání. V roce 1936 se zúčastnil olympiády v Berlíně, skupinovou akrobacii předváděl v Rusku a Rumunsku. V roce 1938 odešel do civilu a pracoval jako pilot dopravních letadel. V té době se seznámil se svou ženou, která byla letuškou. Po německé okupaci byli čeští letci z dopravních letadel staženi pro nespolehlivost. V té době organizoval Novák odchody českých pilotů do zahraničí. Tak se i J. Hubáček dostal přes Polsko do Francie a posléze do Anglie. Bojoval proti Němcům a několik jich sestřelil, i on byl ale sestřelen a zraněn. Kromě bojových akcí dopravoval letadla z Ameriky do Anglie, v dubnu roku 1942 se tedy stal prvním čsl. letcem, který přeletěl Atlantský oceán. Mezi jeho zvláštními úkoly zmiňme například dopravu materiálu a osob na Jaltskou konferenci. Po skončení 2. světové války působil u našeho vojenského letectva jako důstojník z povolání, po nástupu komunistů k moci však musel odejít. Dokonce měl i zakázán pobyt na území Prahy. Živil se nejprve jako závozník, posléze pracoval coby účetní. Pádu komunistického režimu se již nedožil, zemřel ve Kdyni v dubnu 1988. V polovině října roku 2006 mu byl v rodném městě odhalen pomník, jehož autorem je klatovský sochař Václav Fiala. - 115. výr. narození

Chloupek, Josef - obchodník

* 08. 10. 1904 - Domažlice (okr. Domažlice)

+ 29. 07. 1999 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: (vor): Jubilant - pamětník. Domažlicko, roč. 3, 1993, 14. 10., č. 41, s. 4., Svačina, R.: Devadesátiny pana J. Chloupka. Domažlický deník, roč. 1, 1994, 07. 10., č. 124, s. 10., (vor): Dvaadevadesátiny Josefa Chloupka. Domažlický deník, roč. 3, 1996, 14. 10., s. 14., Vorlíček, J.: Zemřel jeden z nejstarších občanů Domažlic Josef Chloupek. Domažlický deník, roč. 6, 1999, 03. 08., č. 178, s. 13., Vorlíček, J.: Vzpomínka na Josefa Chloupka. Domažlický deník, roč. 6, 1999, 08. 10., č. 235, s. 17.

Anotace: Domažlický obchodník, dlouholetý funkcionář Sokola a Jiskry Domažlice, sponzor řady koncertů. Do svých devadesátin pomáhal s vedením obchodního domu. Spolu s Josefem Wollerem byl objevitelem hedvábného lesku, využívaného při malování bytů. Je autorem řady vzpomínek: na obchody a obchodníky na domažlickém náměstí, na osudy domažlických Židů či na domažlické pivo. - 120. výr. narození

Iha, Karel - předseda Českého zahrádkářského svazu

* 1932 - Kdyně (okr. Domažlice)

+ 22. 10. 2014

Místa působení: Kdyně (okr. Domažlice)

Literatura: Bauerová, H.: Zemřel významný zahrádkář Karel Iha. Týdeník Domažlicko, roč. 24, 2014, 05. 11., č. 44, s. 3, fot.

Anotace: Absolvent Střední elektrotechnické průmyslové školy v Plzni (1952), po základní vojenské službě nastupuje do zaměstnání v Kdyňských strojárnách. Zde zaměstnán až do odchodu do důchodu v roce 1992. Členem kdyňské zahrádkářské organizace od roku 1957, v roce 1991 zvolen jejím předsedou. Ve funkci předsedy ZO ČZS Kdyně setrvává až do své smrti. Mezi roky 1980-1995 také působí v redakční radě časopisu Zahrádkář, kde publikuje odborné články. Nositelem řady zahrádkářských ocenění, včetně zápisu do Knihy cti Českého zahrádkářského svazu. - 10. výr. úmrtí

Kajer, Jiří - učitel

* 20. 10. 1904 - Spálené Poříčí (okr. Plzeň-jih)
+ 17. 07. 1969 - Plzeň (okr. Plzeň-město)

Místa působení: Postřekov, Poběžovice (vše okr. Domažlice), Chodsko, Plzeň

Literatura: Kunc, K.: Kdy zemřeli? 1967-1970, s. 89. P., SK ČSR 1970., Bucha, F. X.: Zemřel Jiří Kajer. Zpravodaj pro přátele rodopisu a heraldiky, s. 171-174. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1969., Fiala, J.: Zamiloval si Chodsko. Pravda, roč. 65, 1984, 20. 10., č. 249, příloha, s. 5., (jph): Poklady Chodska. Pravda, roč. 65, 1984, 20. 07., č. 170, s. 5., Burda, J.: Propagátor chodského folkloru. Domažlicko, roč. 4, 1994, 14. 07., č. 28, s. 3., Kudrlička, V.: Kalendárium kulturních osobností Šumavy a Chodska, s. 87. P., MMM 1997., Vorlíček, J.: Vzpomínka na Jiřího Kajera. Domažlický deník, roč. 8, 1999, 27. 07., č. 172, s. 16.

Anotace: Pocházel z učitelské rodiny a sám se stal všestranným venkovským učitelem. Působil na Plzeňsku, Trutnovsku a zejména Chodsku. V Postřekově působil 25 let, v letech 1932-56 zde byl vedoucím Postřekovské dudácké muziky Jiřího Kajera. Učil na škole v Poběžovicích. Už za studentských let sbíral národní a zlidovělé písně, tvořil poezii a hrál s lidovými kapelami. Autor pohádkových knih a vyprávění, 10 chodských písní. Od roku 1950 ředitelem školy v Plzni. Jeho ostatky jsou uloženy na klenečském hřbitově. Vzdálený příbuzný spisovatelky A. Vrbové. Pozn.: Podle Kudrličky narozen 20. srpna roku 1904. - 120. výr. narození

Kalous, Zdeněk - správce muzea

* 01. 10. 1924 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ 28. 03. 1995 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Odešel Zdeněk Kalous. Domažlický deník, roč. 2, 1995, 03. 04., č. 79, s. 10.

Anotace: Dlouholetý zaměstnanec Muzea Chodska v Domažlicích. V letech 1977 až 1989 působil jako jeho správce. Zemřel po krátké nemoci na konci března roku 1995.

- 100. výr. narození

Kaub, Josef - podnikatel

* 26. 06. 1855 - Domažlice (okr. Domažlice)

+ 14. 10. 1914 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Český les: příroda, historie, život. Vyd. 1. Praha: Baset, 2005. s. 534., Matriční záznam o narození a úmrtí na internetových stránkách projektu Porta fontium., Zprávy z Čech. Denní hlasatel, roč. 24, 1914, 10. 11., s. 12. Dostupné online na webu Digitální studovny Ministerstva obrany ČR.

Anotace: Domažlický rodák, začínal jako zámečnický pomocník a spolujednatel dílny na opravu šicích strojů, jízdních kol a gramofonů. Na začátku devadesátých let 19. století založil "První pošumavskou továrnu na stroje hospodářské", která se zprvu zaměřovala zejména na výrobu zemědělských strojů. Později se výrobní sortiment značně rozšířil. Továrna prosperovala a firma tedy mohla expandovat. Kolem roku 1910 tak mohl Josef Kaub odkoupit úspěšnou továrnu na výrobu kuchyňských mlýnků v Brandýse nad Orlicí. Z Kauba se v mezidobě stala vážená osoba. Jeden z nejbohatších domažlických měšťanů byl členem městské rady, předsedou Řemeslnicko-živnostenské jednoty, také působil v několika vlasteneckých a dobročinných organizacích. Pak ale přišel zlom - vypuknutí 1. světové války v roce 1914 přineslo velké obtíže. Řada zaměstnanců byla odvedena do armády, odběratelé z válečných oblastí neplatili za Kaubem již dodané zboží. Podnik se dostal do finančních potíží a Kaub byl nucen továrnu uzavřít. V polovině října téhož roku pak spáchal v Domažlicích sebevraždu. Továrna po zotavení se z krize obnovila výrobu, později byla od rodiny odkoupena. - 110. výr. úmrtí

Kolář, Arnošt - kaplan

* 07. 10. 1879 - Mlýnek (okr. Jindřichův Hradec)

+ 01. 05. 1962 - Jindřichův Hradec (okr. Jindřichův Hradec)

Místa působení: Trhanov (okr. Domažlice), Jindřichův Hradec

Literatura: Svačina, R.: Jeden z prvních propagátorů dudácké muziky u nás. Domažlické noviny, roč. 3, 1994, 04. 02., č. 5, s. 4., Holý, J. P.: Vzpomínka na národopisce. Domažlický deník, roč. 11, 2002, 17. 05., č. 114, s. 20., Internetový materiál Výročí reg. osobností Jihočeského kraje.

Anotace: Do Trhanova přišel v roce 1904 jako kaplan a působil zde do roku 1912. S řídícím učitelem Janem Martínkem založil hudební národopisný soubor. Roku 1939 vydal spolu s Karlem Echnerelem "Jedenáct chodských písní" v úpravě pro dudáckou kapelu. Seznámil se se všemi významnými dudáky na Chodsku. Na odpočinek se vrátil do rodného mlýna ve Mlýnku, sestavil dudácký soubor a vystupoval s ním, mimo jiné i v českobudějovickém rozhlase. Zakladatel dudácké muziky v Jindřichově Hradci. Pozn.: Údaj o místě úmrtí převzat z internetového materiálu Výročí reg. osobností Jihočeského kraje. - 145. výr. narození

Kolářík, Matěj P. - biskupský rada

* 15. 10. 1891 - Putim (okr. Písek)
+ 09. 10. 1949 - Sedlice (okr. Strakonice)

Místa působení: Domažlice, Čížová (okr. Písek), Sedlice (okr. Strakonice)

Literatura: Kalendárium osobností západních Čech na rok 1999, s. 88. Plzeň: SVK, 1998., Hana, O.: Vikariát Domažlice, s. 1. Strojopis., Petrašovský, A.: Kostelní zdi vyprávějí, s. 45. Radonice: Domažlický dějepis, z.s., 2019.

Anotace: Ordinován 30. května 1915 v Českých Budějovicích. V době svého domažlického působení na postu kaplana (1916-1924) zpracoval podrobná historická pojednání o církevních objektech náležejících do domažlické duchovní správy. Také je zde krátce činný jako administrátor - od 16. dubna 1917 do 17. července 1917. Roku 1924 z Domažlic odešel, nejprve do Čížové u Písku, posléze do Sedlice u Blatné. V tomto působišti dosáhl titulu biskupského rady, v roce 1949 zde také umírá. - 75. výr. úmrtí

Konopík, Josef - kronikář

* 02. 12. 1910 - Chrastavice (okr. Domažlice)
+ 03. 10. 1999 - Chrastavice (okr. Domažlice)

Místa působení: Chrastavice (okr. Domažlice)

Literatura: Holý, J. P.: Dobří kronikáři nám rychle odcházejí. Domažlický deník, roč. 8, 1999, 13. 10., č. 239, s. 17.

Anotace: Narodil se v Chrastavicích, v domě čp. 77. Působil jako dlouholetý kronikář v Chrastavicích. Bratr lékaře-dermatovenerologa a univerzitního profesora Jana Konopíka (1905-1985). - 25. výr. úmrtí

Kostlivý, Jiří P. - konzistorní rada

* 16. 10. 1864 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ 19. 07. 1948 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Praha, Luby (okr. Cheb), Domažlice

Literatura: Domažlický deník, roč. 1, 1994, 19. 10., č. 134, s. 11.

Anotace: Vysvěcen na kněze 5. července 1887 v Praze. Knězem pražské arcidiecéze, konzistorní rada a děkan v Lubech u Chebu. Jako penzista žil v Domažlicích na Dolejším Předměstí. Pohřben je v nové části domažlického hřbitova. - 160. výr. narození

Lažanský, Jiří - student

* 04. 04. 1919 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ 14. 10. 1944 - Schwarzheide (Německo)

Místa působení: Domažlice, Terezín (okr. Litoměřice), Osvětim (Polsko), Schwarzheide (Německo)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Databáze obětí na internetových stránkách projektu Holocaust.cz, heslo Jiří Lažanský.

Anotace: Student chemického inženýrství, před deportací úředně hlášen do Domažlic. Dne 30. listopadu 1942 odtransportován z Klatov do ghetta v Terezíně, 15. května 1944 nastoupil na transport do Osvětimi. Zahynul v polovině října téhož roku v nacistickém koncentračním táboře Schwarzheide. - 80. výr. úmrtí

Löwenthal, Arnošt - úředník

* 23. 10. 1904 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ 28. 08. 1940 - Flossenbürg (Německo)

Místa působení: Flossenbürg (Německo)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Internetové stránky univerzity v německém Pasově věnované koncentračnímu táboru Flossenbürg.

Anotace: Úředník židovské národnosti, na počátku 2. světové války uvězněn nacisty v koncentračním táboře Flossenbürg. Zde měl být zastřelen, podle úředních záznamů však zemřel na selhání srdce. Je zdokumentován jako první židovský vězeň, který v tomto táboře zahynul. - 120. výr. narození

Martinovská-Fleglová, Ludmila - klavíristka

* 22. 11. 1899 - Blatná (okr. Strakonice)
+ 14. 10. 1974 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Špelda, A.: Hudební místopis Domažlicka, s. 26. Plzeň: KKS, 1977., Vorlíček, J.: L. Fleglová-Martinovská. Domažlický deník, 1999, 04. 11., č. 257, s. 15.

Anotace: Dcera skladatele Václava Flegla, sestra Jaromíra Flegla. Hrála na klavír, housle, violu a varhany. Otevřela si vlastní hudební školu, vyučovala až do roku 1964, celkem 46 let. Byla stálou doprovázečkou na koncertech Čerchovanu, hrála s Jindřichem Jindřichem. Veřejnou činnost ukončila 2. června 1962 při jubileu šedesátiletí trvání Čerchovanu.
- 50. výr. úmrtí

Mařák, Julius - malíř

* 29. 03. 1832 - Litomyřl (okr. Svitavy)
+ 08. 10. 1899 - Praha (Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha, Litomyřl (okr. Svitavy), Domařlice

Literatura: Malá československá encyklopedie. M-Pol, s. 117. Praha: Academia, 1986., Hana, O.: Doplňky Kalendária 2002. Strojopis., Internetová encyklopedie Wikipedia, heslo Julius Mařák.

Anotace: Představitel romantické krajinomalby, myšlenkově spjatý s ideály českého obrozenectví. Roku 1882 dostal zakázku na výzdobu Národního divadla - v salonku královské lože visí jeho obraz Domařlice. Maloval jej ze Škarmanu, zobrazuje pohled na město od východu. Působil také jako profesor krajinomalby na pražské výtvarné akademii, mezi jeho žáky byli například Max Švabinský, Otakar Lebeda nebo Alois Kalvoda.

- 125. výr. úmrtí

Mathes, Karel, pplk. - odbojář

* 28. 10. 1909 - Praha (Hlavní město Praha)
+ 27. 05. 1996 - Praha (Hlavní město Praha)

Místa působení: Domařlice, V. Británie, Tobruk (Libye), SSSR, Washington (USA), Praha

Literatura: Paroubková, J.: Odvaha K. Mathese za války. Domařlický deník, roč. 2, 1995, 07. 04., č. 83, s. 14., Hamerlová, J.: Prof. Bič a pplk. Mathes čestnými občany. Domařlický deník, roč. 2, 1995, 05. 05., č. 10., (p): Dvě úmrtí z řad domařlických junáků. Domařlicko, roč. 6, 1996, 19. 06., č. 25, s. 8., Vorlíček, J.: Vzpomínka K. Mathese. Domařlický deník, roč. 10, 2001, 21. 05., č. 117, s. 23., Internetová encyklopedie Wikipedie, heslo Karel Mathes.

Anotace: V letech 1937-1940 vedl starší junáky v Domařlicích, kteří do jeho rukou skládali v den okupace ČSR hitlerovskými jednotkami odbojářský slib. V dubnu 1940 byl zatčen gestapem. Při převozu k výslechu z Pankráce do Petschkova paláce se mu podařilo uprchnout. Účastník 2. čsl. zahraničního odboje. Bojoval u československých jednotek v Anglii, zúčastnil se i bojů o Tobruk, od prosince 1944 do konce války byl příslušníkem 3. československé samostatné brigády v SSSR. V listopadu 1946 byl jmenován generálem Heliodorem Píkou zástupcem vojenského a leteckého atašé ČSR ve Washingtonu. Po roce 1948 byl z této funkce komunisty odvolán a pracoval mimo jiné dva roky jako nádeník při stavbě chuchelského mostu. Čestné občanství města Domařlice uděleno dne 3. května 1995.

- 115. výr. narození

Novák, Václav, MUDr., CSc. - chirurg

* 05. 08. 1932 - Dub (okr. Prachatice)
+ 26. 10. 2014

Místa působení: Domažlice, Stod (okr. Plzeň-jih), Plzeň

Literatura: Domažlicko, roč. 2, 1992, č. 34, s. 2., Vorlíček, J.: Blahopřání V. Novákovi. Domažlický deník, roč. 11, 2002, 03. 08., č. 179, s. 16., Domažlický zpravodaj, roč. 30, 2008, č. 2, s. 2., Cibulková, M.: Domažlice udělovaly poprvé zlatou medaili. Domažlicko, roč. 18, 2008, 12. 03., č. 11, s. 1., (red): Václav Novák obdržel medaili od města. Domažlicko, roč. 18, 2008, 12. 03., č. 11, s. 3., fot., Babor, J.: Zemřel Václav Novák. Domažlický deník, 2014, 05. 11., č. 259, s. 3, fot.

Anotace: Vystudoval gymnázium v Prachaticích a lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Plzni. Pracoval v Anatomickém ústavu, později jako asistent na chirurgické klinice v Plzni. Absolvoval studijní pobyt v USA, po návratu byl členem týmu, který uskutečňoval první transplantace ledvin, které se v Plzni prováděly. V sedmdesátých letech, v době normalizace, musel opustit své místo a stal se primářem stodské chirurgie. Byl zde natolik výraznou osobností, že se stal předlohou pro tři literární příběhy stodského lékaře a spisovatele V. Grubera. Později přešel do domažlické nemocnice, kde se rovněž stal primářem chirurgie. V roce 1997 odešel do důchodu. Zastupitelstvo města Domažlice dne 12. prosince 2007 schválilo udělení pamětní medaile za zásluhy o rozvoj nemocnice v Domažlicích, ocenění získal jako vůbec první nositel v roce 2008. - 10. výr. úmrtí

Odvody, Tomáš - učitel

* 22. 11. 1903 - Hradiště (okr. Domažlice)
+ 25. 10. 1979 - Merklín (okr. Plzeň-jih)

Místa působení: Merklín (okr. Plzeň-jih)

Literatura: Kalendárium osobností západních Čech na rok 1999, s. 93. Plzeň: SVK, 1998.

Anotace: Narodil se v Hradišti na Domažlicku. Odborný učitel, hudebník, sběratel lidových písní a sbormistr folklórních souborů. Zúčastnil se protinacistického odboje za 2. světové války. - 45. výr. úmrtí

Pelnář, Josef, prof., MUDr. - přednosta interní kliniky

* 16. 11. 1872 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ 28. 10. 1964 - Praha (Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha

Literatura: Hana, O.: Výročí odhalení pamětní desky akademika Josefa Pelnáře. Domažlický deník, roč. 6, 1997, 18. 11., č. 270, s. 12., Kudrlička, V.: Kalendárium kulturních osobností Šumavy a Chodska, s. 113. P., MMM 1997., Plzenská, H.: Profesor Pelnář patřil k významným individualitám lékařského světa. Domažlický deník, 1998, 15. 07., č. 163, s. 12., Plzenská, H.: Profesor Josef Pelnář - významná osobnost českého lékařského světa. Domažlický zpravodaj, roč. 24, 2002, č. 4., s. 5., Fotografický archiv Lukáše Vorlíčka., Matriční záznam o narození na internetových stránkách projektu Porta fontium., Mařatka, Z.: Josef Pelnář: (1872-1964). Vydání 1. Praha: Karolinum, 2000. Osobnost a dílo. 72 s.

Anotace: Narodil se jako syn obuvnického mistra. Po maturitě na domažlickém gymnáziu v roce 1891 studoval v Praze na lékařské fakultě UK. Studium ukončil doktorátem v roce 1897. Navštěvoval přednášky prof. J. Thomayera, jehož žákem i nástupcem se později stal a na jehož doporučení byl ošetřujícím lékařem Jaroslava Vrchlického na sklonku jeho života. Účastnil se i veřejného života, stál v čele studentského spolku Chod. V roce 1912 byl jmenován mimořádným profesorem lékařské fakulty. Za 1. světové války pracoval v lazaretech na balkánských bojištích. Tam onemocněl tyfem. Když po válce prof. Thomayer onemocněl, stal se roku 1921 J. Pelnář, tehdy již řádný univerzitní profesor, přednostou jeho interní kliniky. Byl nositelem Řádu republiky, Medaile J. E. Purkyně a dalších vyznamenání. Jeho vědecká práce představuje více než 200 publikací z nejrůznějších oborů medicíny. Již před 2. světovou válkou, 14. listopadu 1932, byl jmenován čestným občanem města Domažlic. Byl dvakrát ženat, podruhé uzavřel sňatek v roce 1936. Připomíná jej pamětní deska na domku ve Spálené ulici čp. 163, v němž prožil dětství. Je dílem akademického sochaře Karla Kuneše ml. a byla odhalena 13. listopadu 1982. Pozn.: Údaj o datu narození 10. listopadu v článku H. Plzenské je chybný, datum narození 16. listopadu ověřeno na matrice. - 60. výr. úmrtí

Pivoňka, Josef - truhlář

* 06. 11. 1920 - Stráž (okr. Domažlice)
+ 31. 10. 1944 - Dachau (Německo)

Místa působení: Terezín (okr. Litoměřice), Dachau (Německo)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Internetová databáze Polizeigeängnis Theresienstadt 1940-1945 na stránkách Památníku Terezín., Internetová databáze Evidence válečných hrobů na stránkách Ministerstva obrany ČR.

Anotace: Narodil se ve Stráži u Domažlic, pracoval jako truhlář. Zatčen gestapem 6. srpna 1943, vězněn v terezínské Malé pevnosti a v nacistickém koncentračním táboře Dachau. Zde byl umučen v závěru roku 1944. Pozn.: Internetová databáze Polizeigeängnis Theresienstadt 1940-1945 uvádí jako datum narození 11. června 1920, databáze Evidence válečných hrobů pak datum úmrtí 1. prosince 1944. - 80. výr. úmrtí

Plachý z Třebnice, M. Šimon - kronikář

* 1560 - Horšovský Týn (okr. Domažlice)
+ 08. 10. 1609 - Plzeň (okr. Plzeň-město)

Místa působení: Horšovský Týn (okr. Domažlice), Plzeň

Literatura: Douša, J.: Měšťané z Domažlic, s. 50. In: Výroční zpráva OA Domažlice 1979., Kalendárium osobností západních Čech na rok 1999, s. 88. Plzeň: SVK, 1998., Kumpera, J.: Osobnosti a západní Čechy. Plzeň: Ševčík, 2005, s. 326., Gryc, S., Kuneš, V., Thomayer, L.: Žili v Horšovském Týně, s. 18. Město Horšovský Týn, 2002.

Anotace: Písař, radní a primátor Plzně (1606 - 26. června 1609), známý především jako plzeňský historik a kronikář. Pocházel z významné měšťanské rodiny. Syn Jiřího Plachého, který byl za své zásluhy vyznamenán císařem Maxmiliánem II. znakem, predikátem "z Třebnice" a povýšen do vladyckého stavu. Do Plzně se přestěhoval z Horšovského Týna v roce 1587 a získal tam měšťanské právo. Vyššího vzdělání nabyl na zahraničních katolických akademiích. Jako měšťský písař, tedy nejvyšší úředník, se připomíná již 5. února 1588. Účastnil se hospodářského a politického dějí, byl častým delegátem na zemských sněmech. Roku 1606 se stal primátorem a byl jím až do své smrti. Byl prvním kronikářem Plzně, zanechal česky psané Paměti plzeňské, v nichž vylíčil dění v Plzni až do roku 1604. Tiskem je vydal roku 1883 Josef Strnad. - 415. výr. úmrtí

Plánek, Josef - poštovní úředník

* 17. 09. 1907 - Kout na Šumavě (okr. Domažlice)
+ 20. 10. 1944 - Praha-Pankrác (Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Rejstřík odsouzených k smrti na oddělení II A pankrácké věznice (5. 4. 1943 – 21. 4. 1945) na internetových stránkách Ústavu pro studium totalitních režimů.

Anotace: Poštovní úředník, zatčen gestapem 30. června 1944. Popraven v pražské pankrácké věznici v podvečerních hodinách dne 20. října téhož roku. Důvodem popravu byl politický delikt. Pozn.: Rejstřík odsouzených k smrti na oddělení II A pankrácké věznice uvádí datum narození 7. září 1907 a místo narození Krasejovka. - 80. výr. úmrtí

Plánková, Marta - poštovní úřednice

* 12. 05. 1907 - Vysoké nad Jizerou (okr. Semily)
+ 20. 10. 1944 - Praha-Pankrác (Hlavní město Praha)

Místa působení: Domažlice, Praha

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Rejstřík odsouzených k smrti na oddělení II A pankrácké věznice (5. 4. 1943 – 21. 4. 1945) na internetových stránkách Ústavu pro studium totalitních režimů.

Anotace: Domažlická poštovní úřednice, zatčena gestapem 18. července 1944. Popravena v pražské pankrácké věznici v podvečerních hodinách dne 20. října téhož roku. Důvodem popravky byl politický delikt. Pozn.: Rejstřík odsouzených k smrti na oddělení II A pankrácké věznice uvádí jako místo narození Prahu. - 80. výr. úmrtí

Pluhař, Bohumil - školní inspektor

* 11. 10. 1884 - Osvračín (okr. Domažlice)
+ 15. 07. 1969 - Praha (Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha, Terezín (okr. Litoměřice), Bratislava (Slovensko)

Literatura: Rudé právo, roč. 49, 1969, 16. 07., č. 165, s. 2., Internetová databáze Souborného katalogu ČR, heslo Bohumil Pluhař.

Anotace: Nejprve pracoval jako učitel, poté ředitelem měšťanské školy v Terezíně. Později jmenován zemským školním inspektorem. Odborně publikoval - autor prací Maminkám o dětech, Z mého zápisníku, Pohledy do učitelského života atd. - 140. výr. narození

Prokop, Jakob Philip - sochař

* 01. 05. 1740 - Poběžovice (okr. Domažlice)
+ 16. 10. 1814 - Vídeň (Rakousko)

Místa působení: Vídeň (Rakousko)

Literatura: Böhm, J.: Poběžovice, s. 120. Poběžovice: Občanské sdružení Dobrohost, 2009.

Anotace: Vynikající sochař. Záhy odchází do Vídně, kde strávil většinu života a kde také zemřel. Proslavil se zejména mramorovými sochami a bustami panovníků umístěnými v parcích a interiérech vídeňského císařského paláce Schönbrunn a v některých vídeňských kostelech. - 210. výr. úmrtí

Pugnarová, Eliška - politický vězeň

* 31. 08. 1886 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ říjen 1944 - Osvětim (Polsko)

Místa působení: Osvětim (Polsko)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Internetové stránky Spolku pro vojenská pietní místa.

Anotace: Manželka advokáta Jana Pugnara působícího ve Slaném. Umučena v nacistickém koncentračním táboře Osvětim v říjnu roku 1944. Pozn.: Údaj o datu úmrtí čerpán z kenotafu na domažlickém hřbitově. - 80. výr. úmrtí

Randa, Antonín, prof., JUDr. - předseda České akademie věd

* 08. 07. 1834 - Bystřice nad Úhlavou (okr. Klatovy)
+ 06. 10. 1914 - Dobřichovice (okr. Praha-západ)

Místa působení: Praha, Domažlicko

Literatura: Balík, S.: Antonín rytíř Randa. Historický obzor, roč. 3, 1992, č. 11, s. 325., Holý, J. P.: K připomínce našeho vynikajícího státníka Dr. Antonína rytíře Randy. Domažlický deník, roč. 1, 1994, 01. 08., č. 66, s. 11.

Anotace: Oba rodiče se narodili v Domažlicích, otec byl advokát. Randa sám byl postupně právníkem, profesorem University Karlovy, děkanem České právnické fakulty. Jeden z hlavních tvůrců české právní vědy - je nazýván otcem českých právníků. Vystudoval gymnázium v Klatovech a práva v Praze. Byl univerzitním profesorem a členem Panské sněmovny, od roku 1908 předsedou České akademie věd a umění. Zasloužil se o zřízení České univerzity. - 110. výr. úmrtí

Růžek, Jakub - řídící učitel

* 26. 10. 1849 - Milavče (okr. Domažlice)
+ 27. 05. 1927 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Paroubková, J.: Jakub Růžek, ředitel škol v Domažlicích. Strojopis. MěkBN Domažlice., Holý, J. P.: Domažlický kantor Růžek. Domažlický deník, roč. 11, 2002, 03. 06., č. 128, s. 26.

Anotace: Studoval na nižší reálce v Domažlicích, pak na učitelském ústavu v Českých Budějovicích. V roce 1868 byl ustaven na dívčí školu v Domažlicích, kde jako učitel působil 37 let až do roku 1905, kdy byl jmenován řídícím učitelem na tzv. selské škole. Poté učil němčinu na měšťanské dívčí škole až do r. 1914. Do penze odešel v roce 1912 - tehdy také obdržel čestný titul "ředitel škol ve výslužbě". V období let 1901-1907 byl zvolen za člena okresní školní rady. Byl pokladníkem Budče od jejího založení po dobu 43 let a pokladníkem Podpůrného spolku učitelského od jeho založení do r. 1918. Od založení odboru Ústřední matice školské byl také jejím pokladníkem, později předsedou a pokladnu vedl až do své smrti. Rovněž v Sadařské jednotě byl jednatelem od jejího založení až do své smrti. Spolupůsobil při zřizování zdejších sadů, osazování stromů ve městě i nejbližším okolí a podílel se na založení rozsáhlé ovocnářské zahrady Sadařské jednoty. Po řadu let byl pokladníkem Červeného kříže, jednatelem Hedvábnického spolku (a to po celou dobu trvání 1865-1873). Na průmyslové škole pokračovací učil od roku 1895 do r. 1910. Před válkou byl po několik období členem obecního zastupitelstva. Získal řadu ocenění a vyznamenání. Roku 1893 mu byl udělen diplom za řízení a provedení Hospodářské, průmyslové a národopisné výstavy pro západní Čechy v Domažlicích, v roce 1912 byl jmenován čestným členem Sadařské jednoty v Domažlicích. Roku 1914 mu bylo uděleno čestné uznání jako předsedovi Ústřední matice školské za 30 let obětavé práce, roku 1915 mu za pokladnictví a dobré služby v Červeném kříži bylo uděleno čestné uznání 2. třídy a příslušná medaile. V roce 1922 obdržel diplom od výkonného výboru zahradnické výstavy za spolupráci a uspořádání výstavy. Jeho pohřbu se zúčastnily žákyně dívčí školy za doprovodu svých učitelů i učitelů z celého okresu. Nad hrobem promluvil předseda Budče Jiří Votruba a za odbor ÚMŠ a Sadařskou jednotu okresní pomolog Josef Malý. Jakub Růžek byl tchán Jana Paroubka a zeť Jana Regala. - 175. výr. narození

Schlegl, Jiří, voj. - legionář

* 29. 10. 1894 - Stanětice (okr. Domažlice)
+ 22. 09. 1918 - Arco (Itálie)

Místa působení: Itálie

Literatura: Volmut, P.: J. Šlégl, slavný legionář z Domažlicka. Domažlický deník, 2014, 31. 07., č. 177, s. 10, fot., Internetová databáze legionářů na stránkách Vojenského ústředního archivu.

Anotace: Naroděn ve Stanětících na Domažlicku, občanským povoláním tkadlec. Do jednotek rakousko-uherské armády zařazen 21. června 1915, do legií v Itálii vstoupil dne 9. dubna 1918 (zajat na začátku téhož roku). Zde sloužil u 33. střeleckého pluku. Během boje o Doss Alto dne 21. září 1918 zajat a rakouským polním soudem jako člen československých legií odsouzen k trestu smrti. Popraven následující den ve večerních hodinách.

- 130. výr. narození

Simeth, Alois P. - papežský komoří

* 18. 02. 1868 - Sruby (zaniklá vesnice, okr. Domažlice)
+ 02. 10. 1934 - České Budějovice (okr. České Budějovice)

Místa působení: Horšovský Týn, Poběžovice (vše okr. Domažlice), Český Krumlov, České Budějovice

Literatura: Internetové stránky České biskupské konference, heslo Alois Simeth., Matriční záznam o úmrtí na internetových stránkách projektu České archivy.

Anotace: Katolický kněz, kaplan v Českém Krumlově a Horšovském Týně a papežský komoří. V roce 1893 se stal spirituálem v kněžském semináři v Českých Budějovicích, roku 1898 farářem v Poběžovicích. V roce 1912 jmenován sídelním kanovníkem katedrální kapituly v Českých Budějovicích. - 90. výr. úmrtí

Sloup, Antonín - regionální historik

* 11. 03. 1884 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ 05. 10. 1954 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Česká Kubice (okr. Domažlice)

Literatura: Holý, J. P.: O čtyřech pilných kronikářích z Chodska. Domažlický deník, roč. 2, 1995, 19. 09., č. 219, s. 11.

Anotace: Přednosta stanice na České Kubici. Sestavil úplný místopis královského hraničního města Domažlic, kde shromáždil souvislý přehled držitelů usedlostí včetně předměstí. Toto dílo se bohužel nedochovalo. Dále je autorem pojednání o dějinách domažlického a klenečského poštovníctví. - 70. výr. úmrtí

Srna, Josef - učitel

* 05. 10. 1859 - Domažlice (okr. Domažlice)

+ 06. 11. 1923 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Trhanov, Klenčí pod Čerchovem (vše okr. Domažlice), Domažlice

Literatura: Holý, J. P.: Letošní významná jubilea... Domažlický deník, roč. 7, 1998, 20. 11., č. 272, s. 16., Koutský, M.: Poskytnuté písemné údaje a rodokmen rodu Srnů.

Anotace: Pocházel z domažlické měšťanské řemeslnické rodiny, byl v příbuzenském vztahu s ředitelem Antonínem Srnou (otec Josef Srna byl bratrancem Antonína). Maturoval na příbramském učitelském ústavu roku 1879, pokračoval na pražském učitelském ústavu, absolvoval kurs pro průmyslové školy pokračovací a kurs pro odborné učitele měšťanských škol. Ve školním roce 1879-80 učil v Trhanově a od r. 1880 v Domažlicích. Patřil ke spoluzakladatelům Čerchovanu, byl u kolébky Husovy veřejné knihovny a čítárny, působil v učitelské Budči, byl členem okresní školské rady. Byl prvním knihovníkem okresní učitelské knihovny, kterou zakládal. V roce 1904 odešel na školu do Klenčí, kde působil několik let i jako ředitel kůru a knihovník. Patřil k přátelům spisovatele J. Š. Baara.

- 165. výr. narození

Strádalová, Libuše - ředitelka hudební školy

* 28. 10. 1919 - České Budějovice (okr. České Budějovice)

+ 27. 06. 1990 - Mariánské Lázně (okr. Cheb)

Místa působení: Plzeň, Stříbro (okr. Tachov), Horšovský Týn (okr. Domažlice), Mariánské Lázně (okr. Cheb)

Literatura: Špelda, A.: Hudební místopis Domažlicka, s. 117. Plzeň: KKS, 1997., Holý, J. P.: Druhá ředitelka horšovskotýnské "hudebky". Zpravodaj města Horšovský Týn, 2001, č. 2, s. 6., Gryc, S., Kuneš, V., Thomayer, L.: Žili v Horšovském Týně, s. 76. Město Horšovský Týn, 2002.

Anotace: Absolventka pražské konzervatoře, obor sólový zpěv. Později si doplnila vzdělání o obor klavír. Spolupracovnice Československého rozhlasu v Plzni. Od roku 1947 se věnovala pedagogické činnosti, nejprve v Plzni a později ve Stříbře. Mezi lety 1954 až 1963 působila jako ředitelka hudební školy v Horšovském Týně, kde založila národopisný soubor. V roce 1963 přešla do Mariánských Lázní. - 105. výr. narození

Strejček, Emanuel - ředitel gymnázia

* 16. 12. 1882 - Jindřichův Hradec (okr. Jindřichův Hradec)
+ 21. 10. 1964 - Mladá Boleslav (okr. Mladá Boleslav)

Místa působení: Domažlice, Buchenwald (Německo), Terezín (okr. Litoměřice), Osvětim (Polsko), Mladá Boleslav

Literatura: Holý, J. P.: Ředitel gymnázia Emanuel Strejček býval významnou osobností. Domažlický deník, roč. 11, 2002, 19. 12., č. 295, s. 18.

Anotace: Do Domažlic nastoupil na své první pevné působiště začátkem školního roku 1907 s aprobační pro klasické jazyky. Hned od počátku pořádal pro studenty gymnázia výlety k České studánce a na Čerchov. V roce 1919 se oženil. Od roku 1926 působil jako ředitel gymnázia až do 1. října 1939, kdy byl dán protektorátními úřady do předčasné penze. Následně byl zatčen a uvězněn v koncentračních táborech v Osvětimi, Terezíně a Buchenwaldu. Domů se vrátil s podlomeným zdravím. Poslední léta prožil s rodinou svého bratra Ferdinanda v Mladé Boleslavi. Uspořádal archiv domažlického gymnázia i jeho knihovnu a odborné sbírky. Napsal několik podrobných studií o domažlickém školství, jeho velkou zásluhou bylo v roce 1921 vydání almanachu k 50. výročí založení gymnázia. Podílel se na vzniku Sdružení chodského národopisu. - 60. výr. úmrtí

Strýhal, Otakar - malíř

* 29. 10. 1914 - Plzeň (okr. Plzeň-město)
+ 03. 12. 2000 - Dobřív (okr. Rokycany)

Místa působení: Staňkov, Pasečnice (vše okr. Domažlice), Domažlice, Plzeň, Dobřív (okr. Rokycany)

Literatura: Malá encyklopedie výtvarných umělců a architektů západních Čech: 1945-1990, s. 104. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1990., Internetové stránky věnované osobě malíře., Matriční záznam o narození na internetových stránkách projektu Porta fontium.

Anotace: Vyrůstal jako malíř-autodidakt. Za heydrichiády se tajně scházel s plzeňskými malíři (J. Wenigem, F. Kolihou) na Pasečnici. Zajížděli malovat k malíři Augustinovi do Staňkova a s prof. Krátkým k Františku Michlovi, Janu Paroubkovi a Jindřichu Jindřichovi do Domažlic. V roce 1945 pak uspořádali v Domažlicích výstavu prací vzniklých v době okupace na Chodsku. Mezi roky 1938 až 1950 byl členem a jednatelem Sdružení západočeských výtvarných umělců v Plzni. Strýhalova tvorba let padesátých a šedesátých se vyznačuje malováním západočeské krajiny, roku 1966 připravil soubor 24 obrazů, zejména hradů. Obecně rád maloval zejména brdskou krajinu a její lidovou a sakrální architekturu. Zemřel jako bezdětný vdovec v závěru roku 2000. - 110. výr. narození

Šafránek, Václav - poštovník

- * 27. 10. 1814 - Klenčí pod Čerchovem (okr. Domažlice)
- + 22. 10. 1900 - Klenčí pod Čerchovem (okr. Domažlice)

Místa působení: Klenčí pod Čerchovem (okr. Domažlice)

Literatura: Holý, J. P.: Poslední klenečský postilion. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 08. 12., č. 285, s. 18., Úmrtí. Posel od Čerchova, roč. 29, 1900, 27. 10., č. 44, s. 1, 2.

Anotace: Pocházel z rodu postilionů, už jeho děd i otec tento úřad zastávali a věrný mu zůstal i jeho syn. V roce 1832 složil předepsanou poštovní zkoušku a roku 1844 převzal po otci vedení klenečské pošty. Tu pak vedl až do své smrti - ve své době byl údajně nejstarším poštovníkem v celém Rakousko-Uhersku. Za dlouholetou službu byl císařem vyznamenán Zlatým záslužným křížem s korunou nebo Jubilejní medailí. Na jeho vysokou postavu vzpomínali spisovatelé Jindřich Šimon Baar, Jan František Hruška i Jan Vrba. Setkal se s ním i malíř Mikoláš Aleš. - 210. výr. narození

Špelda, Antonín, prof., RNDr. - hudební teoretik

- * 12. 03. 1904 - Švihov (okr. Klatovy)
- + 12. 10. 1989 - Plzeň (okr. Plzeň-město)

Místa působení: Plzeň

Literatura: Kalendárium osobností západních Čech, s. 22. Plzeň: SVK, 1993., Kudrlička, V.: Kalendárium kulturních osobností Šumavy a Chodska, s. 132. P., MMM 1997., (bur): Deset let bez Antonína Špeldy. Domažlický deník, roč. 8, 1999, 13. 10., č. 239, s. 19., Holý, J. P.: Vděčná připomínka profesora Špeldy. Domažlický deník, roč. 13, 2004, č. 222, s. 12.

Anotace: Otec byl poštovníkem ve Švihově, matka dcerou učitele hudby z Aše. Studoval na klatovském gymnáziu. Absolvoval Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy (doktorát 1927), vyučoval na gymnáziích a Pedagogické fakultě v Plzni (od roku 1952), kde vedl katedru fyziky. Také vedl hudební oddělení plzeňského rozhlasu. Napsal na tři tisíce článků a statí z hudební historie a akustiky, popularizoval i kriticky sledoval hudební dění na Plzeňsku. Byl autorem řady studií z oblasti hudby, fyziky a akustiky a četných prací o hudebnících (Mužské sbory Jindřicha Jindřicha, Hudební dílo Jindřicha Jindřicha). Autor Hudebního místopisu Domažlicka a publikace o J. Jindřichovi "Chodsko, domov můj". - 35. výr. úmrtí

Špillar, Jaroslav - malíř

* 11. 10. 1869 - Plzeň (okr. Plzeň-město)

+ 20. 11. 1917 - Dobřany (okr. Plzeň-jih)

Místa působení: Postřekov, Pec p. Č. (vše okr. Domažlice), Šťáhlavy (okr. Plzeň-město)

Literatura: Wenig, J.: Malíř chodského lidu J. Špillar. Plzeň: Krajské nakladatelství, 1960., Bucha, F. X.: J. Špillar. Domažlice: Baarova společnost, 1946., Sladký, V.: Malíř Chodska. Pravda, roč. 70, 1989, 09. 09., č. 213, příloha s. 4., Toman, P.: Nový slovník česko-slovenských výtvarných umělců. 2, s. 552-3. P., R. Ryšavý, 1950., Svačina, R.: Na hyjtách u paní A. Špillarové. Domažlické noviny, roč. 2, 1993, 11. 06., č. 23, s. 4., Burda, J.: Král chodských malířů. Klatovsko, roč. 33, 1992, č. 46, s. 3., Burda, J.: Malíř Trávníček. Domažlicko, roč. 4, 1994, 20. 10., č. 32, s. 3., Kuneš, J.: Postřekovský soused Trávníček. Domažlický deník, roč. 6, 1997, 21. 11., č. 272, s. 14., Cibulková, M.: V Peci byl velký zájem o výstavu. Domažlicko, roč. 12, 2002, 10. 07., č. 28, s. 1.

Anotace: Narodil se jako druhý ze šesti dětí v domě č. 12 v ulici, která se tehdy jmenovala Nová, následně Resslerova (na tento dům byla později umístěna pamětní deska Jaroslavu a Karlu Špillarovým od akademického sochaře Jaroslava Votlučky). Ve dvanácti letech začal studovat na gymnáziu v Chrudimi, kam se rodiče přestěhovali, studium dokončil v Praze a v šestnácti začal studovat na umělecko-průmyslové škole. V té době, nedlouho po smrti matky, zemřel nejstarší bratr Antonín na plicní chorobu, roku 1897 odchází na věčnost sestra Františka, která byla učitelkou a po několika letech i druhá sestra Andělka. Ze zbylých bratrů nastoupil na uměleckou dráhu i Karel. Otec zemřel v roce 1905. Nejmladší bratr Rudolf se stal úředníkem, i když se také chtěl věnovat umění. Po otcově smrti odešel do penze a ve čtyřiceti letech vstoupil na malířskou akademii. J. Špillar studoval u Františka Ženiška, O. Hostinského. Od roku 1887 studoval na pražské Akademii, kde zůstal až do roku 1890. Veřejně vystavoval od roku 1889, poprvé na výstavě v Rudolfinu. Již za studií začal jezdit na Chodsko, od r. 1888. Roku 1892 podnikl první cestu do Itálie, několikrát byl v Paříži, naposledy v roce 1900. O čtyři roky později navštívil Bulharsko. Každoročně jezdil do Mnichova. Roku 1897 se oženil s Annou, rozenou Dolejšovou, ze Šťáhlav. V roce 1898 se jim narodil syn Stanislav, o rok později Antonín. Dcera Vlasta se narodila až po přestěhování do Pece. Roku 1904 podnikl Špillar svou poslední cestu - do Bulharska a Srbska. Na podzim téhož roku onemocněl duševní chorobou, kterou bylo nutné léčit v ústavu v Dobřanech. Tam po třináctiletém pobytu zemřel. Pohřeb se konal 2. prosince 1917 ve Šťáhlavech. Na Chodsku měl ateliér nejprve v Postřekově, zde získal přezdívku Trávníček podle parcely, na které stál jeho dřevěný ateliér. Při výletu na Čerchov roku 1900 uchvátila Špillara krása podčerchovské krajiny tak, že se rozhodl přestěhovat ateliér do Pece. Po narození Vlasty se rozhodl pro stavbu vlastního domu. Místo si zvolil pod školou, vedle myslivny, v níž o prázdninách žil jeho přítel J. F. Hruška. V Peci přišel také na nápad pořídit si pojízdný ateliér. Po jeho smrti se stal majitelem vozu Alois Kalvoda, poté Kalvodův žák B. Andrlé. Velkou část své tvorby věnoval Chodsku. K nejznámějším obrazům patří Robota z r. 1897, Výměnkáři, Na vejminku, Chodská svatba, Loučení nevěsty, Kozina před Lomikarem. Dne 5. července 2002 byla jemu, bratru Karlovi a Ludmile Jiřincové odhalena na vile v Peci pamětní deska. - 155. výr. narození

Švec, Albert - vedoucí osvětové besedy

* 25. 10. 1934
+ 2002

Místa působení: Klenčí pod Čerchovem (okr. Domažlice)

Literatura: Vojtíková, M.: Uctili památku. Domažlicko, roč. 14, 2004, 27. 10., č. 43, s. 2., Buršíková, E.: Vzpomínáme... Čakan, 2004, č. 10, s. 3.

Anotace: Dlouholetý vedoucí osvětové besedy v Klenčí. Založil a 20 let vedl mužský pěvecký sbor. Řadu let byl fotoreportérem a kameramanem obecní kroniky, místním knihovníkem, redaktorem i hlasatelem místního rozhlasu po drátě. Do Klenčí přišel po studiích jako keramický technik. Pozn.: Podle E. Buršíkové se narodil 24. října 1934.
- 90. výr. narození

Vrbová, Alena, MUDr., PhDr. - spisovatelka

* 03. 10. 1919 - Starý Plzenec (okr. Plzeň-město)
+ 17. 03. 2004 - Praha (Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha, Mariánské Lázně (okr. Cheb), Chodsko

Literatura: Domažlické noviny, roč. 2, 1993, 26. 03., č. 12, s. 2., Slovník české literatury 1970-1981, s. 408. P., ČS 1985., Internetová encyklopedie Wikipedie, heslo Alena Vrbová.

Anotace: Absolventka plzeňského gymnázia. Roku 1946 dostudovala Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy a získala doktorát. V roce 1951 absolvovala Lékařskou fakultu, do roku 1977 pak pracovala v Mariánských Lázních jako lékařka, od r. 1964 jako primářka. Byla ošetřující lékařkou spisovatele Jana Vrby. Časopisecky publikovala od roku 1935, podílela se na překladech německé a hindské poezie. Ve vlastní tvorbě se nejprve věnovala poezii, pak se zaměřila na povídkovou tvorbu, novely (Znova v Monte Rose) a romány (Benátská, Odlet do Madrásu). Koncem 70. let rozšířila svůj zájem na historickou prózu (V erbu Ivíce). V románu Když kohout dozpívá se věnovala osudům rodiny Kryštofa Haranta v době Třicetileté války. Měla vztah k Chodsku, často do kraje zajížděla, z regionu také pochází řada jejích předků. Vzdáleně příbuzná se spisovatelem J. Kajerem. - 105. výr. narození

Založení TJ Sokol ve Kdyni (Kdyně, 20. 10. 1869)

- 20. 10. 1869 - Kdyně (okr. Domažlice)

Literatura: Šlajer, R.: Začátky kdyňského Sokola. Kdyňsko, roč. 11, 2015, leden, č. 1, s. 12, fot.

Anotace: K založení Tělocvičné jednoty Sokol došlo ve Kdyni dne 20. října roku 1869, zakládající valná hromada se uskutečnila v hostinci pana Hostaše na náměstí (nyní dům č. p. 154). Prvním starostou se stal Josef Engel, jednatelem Václav Šefčík a náčelníkem Augustin Kohout. Bezprostředně po založení měla jednota 55 členů, v následujícím roce se počet rozrostl na číslo 96 a i nadále zůstával na vysokých číslech až do poloviny 70. let 19. století, kdy došlo k dočasnému útlumu v činnosti spolku. - 155. výr. události

Žižka z Trocnova, Jan - vojevůdce

* 1360 - Trocnov (okr. České Budějovice)
+ 11. 10. 1424 - Příbyslav (okr. Havlíčkův Brod)

Místa působení: Praha, Rabí (okr. Klatovy), Tachov, Příbyslav (okr. Havlíčkův Brod)

Literatura: Dolenský, A.: Dopisy a projevy Jana Žižky., Mužík, P.: Žižkův list domažlickým. Nové Domažlicko, roč. 7, 1976, č. 31, s. 3., List Jana Žižky Domažlickým. In: Chodsko. Domažlice: Nákladem Slavnostního výboru chodské národní pouti u sv. Vavřínečka, (1945), s. 9., Kumpera, J.: Osobnosti a západní Čechy. Plzeň: Ševčík, 2005, s. 216.

Anotace: Dochovaly se dva listy tohoto slavného husitského vojevůdce a politika, které byly určeny městu Domažlice. V prvním, datovaném Františkem Palackým do roku 1418, se přimlouvá u domažlické městské rady za vdovu po zemřelém otovském zemanovi Kučtajnovi (jenž patrně zahynul při dobývání hradu Starý Herštejn u Domažlic), které domažličtí vzali peřiny. Druhý list je z řady Žižkových listů - politických manifestů, kterými získával pro boj všechny, kteří mohli "kej v ruku vzíti a kamenem lúčiti" a je nadepsán "Statečným hejtmanům a obci města Domažlického, bratřím milým" a je datován do roku 1422. Žižka tehdy slíbil Domažlicím pomoc před chystanou křižáckou výpravou z Německa. - 600. výr. úmrtí

Znáte to jméno?

Výročí regionálních osobností Domažlicka na měsíc říjen 2024

Sestavil: Petr Vecka

Zdroj fotografie na úvodní stránce: Lukáš Vorlíček

Domažlice: Městská knihovna Boženy Němcové Domažlice, 2024

Nestránkováno, 6 výtisků

Tisk: Městská knihovna Boženy Němcové Domažlice